

OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions – 2024 Results

**Suomen tulosten
infoseminaari**

Avoin demokratia -verkosto

21.8.2024 klo 9–10.30

Ohjelma

- 9.00** **Avaus**
- 9.05** **Tilastokeskuksen tervehdys**
- 9.10** **Tutkimuksen ja tulosten esittely:
Suomen tulokset**
- 9.45** **Kommenttipuheenvuorot, 3 kpl**
- 10.20** **OECD:n tervehdys ja loppusanat**
- 10.30** **Tilaisuus päättyy**

Susanna Huovinen alivaltiosihteeri

valtiovarainministeriön avaus

Mari Ylä-Jarkko

ylijohtaja

Tilastokeskuksen terveyhdys

Henna Attila

**yliaktuaari
Tilastokeskus**

Tulosten esittely

Timo Moilanen

**finanssineuvos
valtiovarainministeriö**

Tulosten esittely

OECD:n Luottamus- tutkimus 2023: tiedonkeruun toteutus Suomessa

Henna Attila, yliaktuaari, Tilastokeskus
OECD:n Luottamus julkiseen hallintoon -tutkimuksen
infoseminaari
21.8.2024

Kuluttajien luottamustutkimuksen päätteeksi mitataan erillisellä kysymyssarjalla luottamustasi julkiseen hallintoon

Tilastokeskus selvittää lokakuun 2023 Kuluttajien luottamustutkimuksen yhteydessä Suomessa asuvien ihmisten luottamusta Suomen julkiseen hallintoon, kuten eduskuntaan, hallitukseen, kunnallishallintoon ja muihin julkisiin toimijoihin. Kysymme myös tyytyväisyydestä julkisiin palveluihin. Kysely tehdään valtiovarainministeriön ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimeksiannosta. Sinä olet yksi mukaan valituista vastaajista.

Vastaaminen on tärkeää

- Vastausten perusteella muodostetaan kansainvälisissä vertailuissa käytettävä tilastoaineisto. Jotta se edustaisi oikein Suomessa asuvien näkemyksiä, vastauksiasi tarvitaan. Tulosten perusteella OECD antaa Suomelle suosituksia toimenpiteistä, joilla viranomaiset voivat kehittää toimintaansa kansalaisten luottamuksen vahvistamiseksi ja säilyttämiseksi.

Osallistuminen on helppoa

- Tutkimukseen vastataan kuluttajien luottamustutkimuksen yhteydessä, joko verkkolomakkeella tai puhelinhaastattelussa. Kysymykset esitetään heti kuluttajien luottamustutkimuksen kysymysten jälkeen. Vastaaminen on vapaaehtoista.

Lisätietoja tutkimuksesta

The screenshot shows the Tilastokeskus website interface. At the top, there are navigation links for 'Suomeksi', 'Päsuomeksi', and 'In English'. Below this is a menu with categories: 'Läsnävu', 'Tietoa tilastoista', 'Kyselyt ja tiedonkeruut', 'Tuotteet ja palvelut', 'Ajankohlat', and 'Tietoa meistä'. The 'Kyselyt ja tiedonkeruut' category is selected. The main content area is titled 'Luottamus julkiseen hallintoon Suomessa'. It contains introductory text about the survey, a 'Kyselyt ja tiedonkeruut' breadcrumb, and a 'Tällä sivulla' sidebar with links: 'Voosaa kyselyyn', 'Näin vastaa', 'Vastaukset lähetetyt kirjeet', 'Tarvitsetko apua?', 'Osoita kyselyt kysymykset (UKK)', and 'Tietoa meistä, tilastoista ja palveluistamme'. The footer includes the Tilastokeskus logo and the Valtiovarainministeriön logo.

Tiedonkeruun valmistelu

- Toteutustavan ja -ajankohdan valinta
- Kansainvälisen lomakepohjan kääntäminen ja sovittaminen Suomen kontekstiin → kv-vertailukelpoisuus
 - Lopullisella lomakkeella 68 kysymystä
- Tiedonantajamateriaalit
 - Kutsukirje (paperinen + sähköinen)
 - Verkkosivut
 - Tietosuojaseloste (linkitetty edellisiin)
- Tilastohaastattelijoiden perehdytys
 - Mukana 40 Tilastokeskuksen koulutettua tilastohaastattelijaa
 - Työohjeet + koulutustilaisuus 09/2023

Tiedonkeruu kentällä 10/2023

- Toteutus vuoden 2021 kierroksen tavoin Kuluttajien luottamus -tiedonkeruun liitännäisenä.
- Tiedonkeruu-aika: 1.–19.10.2023
- Otos: 2 185 henkilöä
 - Systemaattinen satunnaisotanta Tilastokeskuksen väestötietokannasta.
 - Valitut edustivat Suomen 18–74-vuotiasta väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen ja äidinkielen suhteen.
- Keruutavat: verkkolomake / puhelinhaastattelu
- Kielet: FI, SV, EN
- Vastausosuus: 47 % (1 035 vastausta)
 - Kieltäytyneitä 10 % otoksesta
 - Keskeyttäneitä 4 % otoksesta

Aineiston käsittely & raportointi

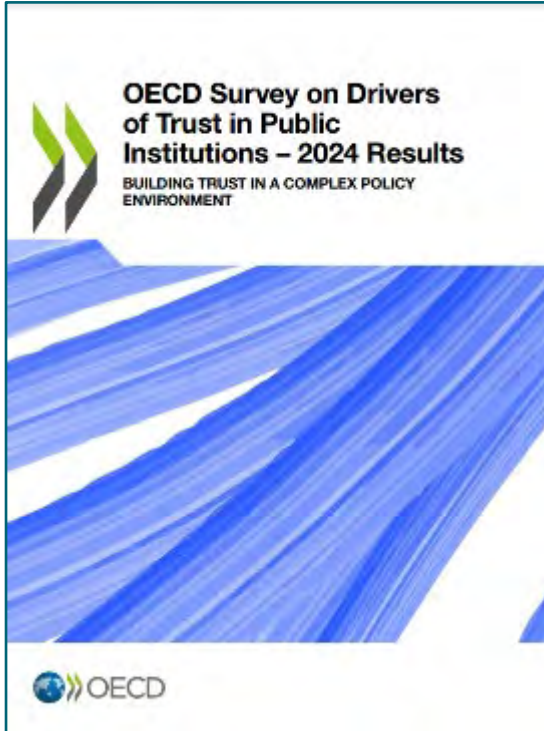
- Aineiston käsittely OECD:n asettamien standardien mukaisesti → kv-vertailukelpoisuus.
- Aineiston painotus Tilastokeskuksessa: tulokset ovat yleistettävissä perusjoukkoon.
 - Suomessa asuvat 18–74-vuotiaat, kaikkiaan noin 3,9 miljoonaa henkilöä.
- Aineiston ja tiedonkeruun tarkka kuvaaminen OECD:n tulosraporttia varten.
- Toteuttajan huomioita keruuajankohdasta:
 - Keruun aikana käytiin hallituksen toimista kiihkeää julkista keskustelua, mikä näkyy tuloksissa.

Kiitos!

Lisätiedot:

Henna Attila
yliaktuaari
Tiedonkeruupalvelut, Tilastokeskus
henna.attila@stat.fi

OECD:n luottamustutkimus 2024, keskeiset tulokset

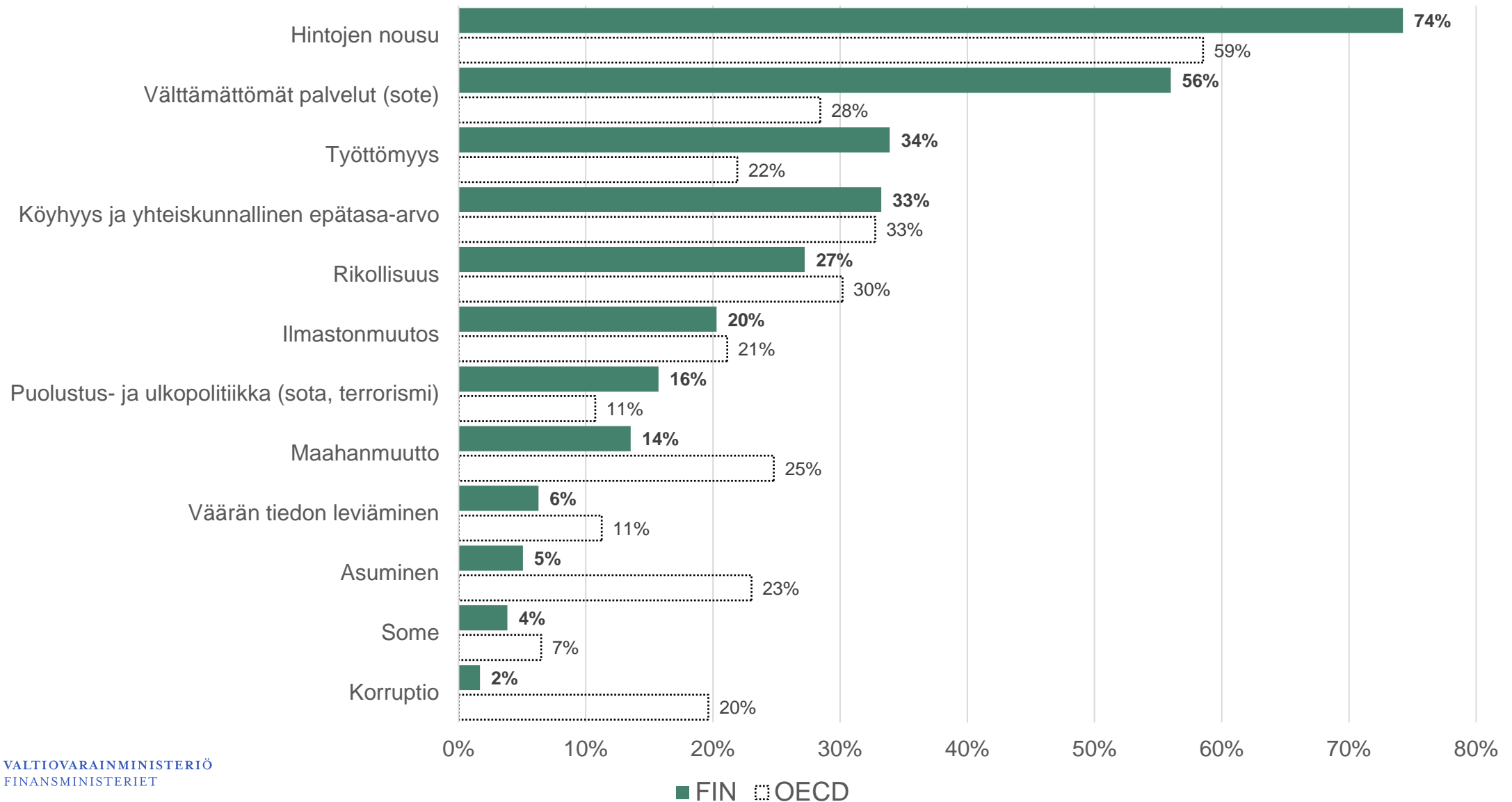

10.7.2024 julkaistu
raportti ([linkki](#))

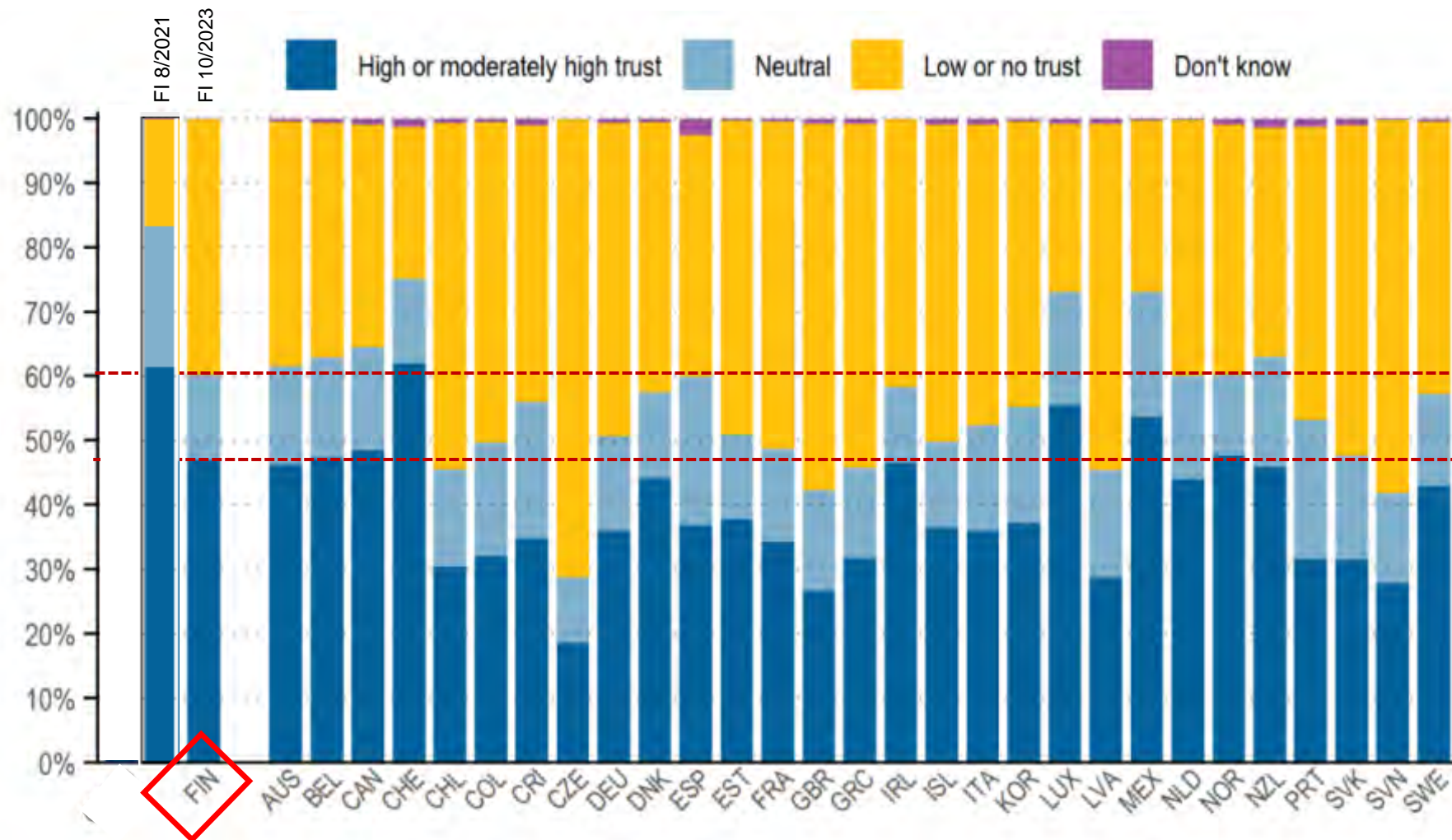
Suomen tuloksia koskeva
Country Note ([linkki](#))

- Suomi luottamustyön eturintamassa: erillinen OECD maa-arvio (4.5.2021, [linkki](#)) ja paljon muuta tutkimusta
- OECD luottamustutkimuksen ensimmäisellä kierroksella (2021) mukana 22 maata, toisella kierroksella (2023) 30 maata, joissa yhteensä 58.230 vastaajaa (ka. 1941)
- tarkastelussa luottamus eri yhteiskunnallisiin instituutioihin: hallitus, parlamentti, paikallis- ja aluehallinto, valtionhallinto, eräät viranomaiset, puolueet, media, toiset ihmiset
- OECD mittaa luottamusta asteikolla 0-10, tulkinta:
 - 0-4 ei luottamusta tai matala luottamus
 - 5 neutraali
 - 6-10 korkea tai melko korkea luottamus

TOP 3 huolenaiheet: Suomi vs. OECD-maat, syksy 2023

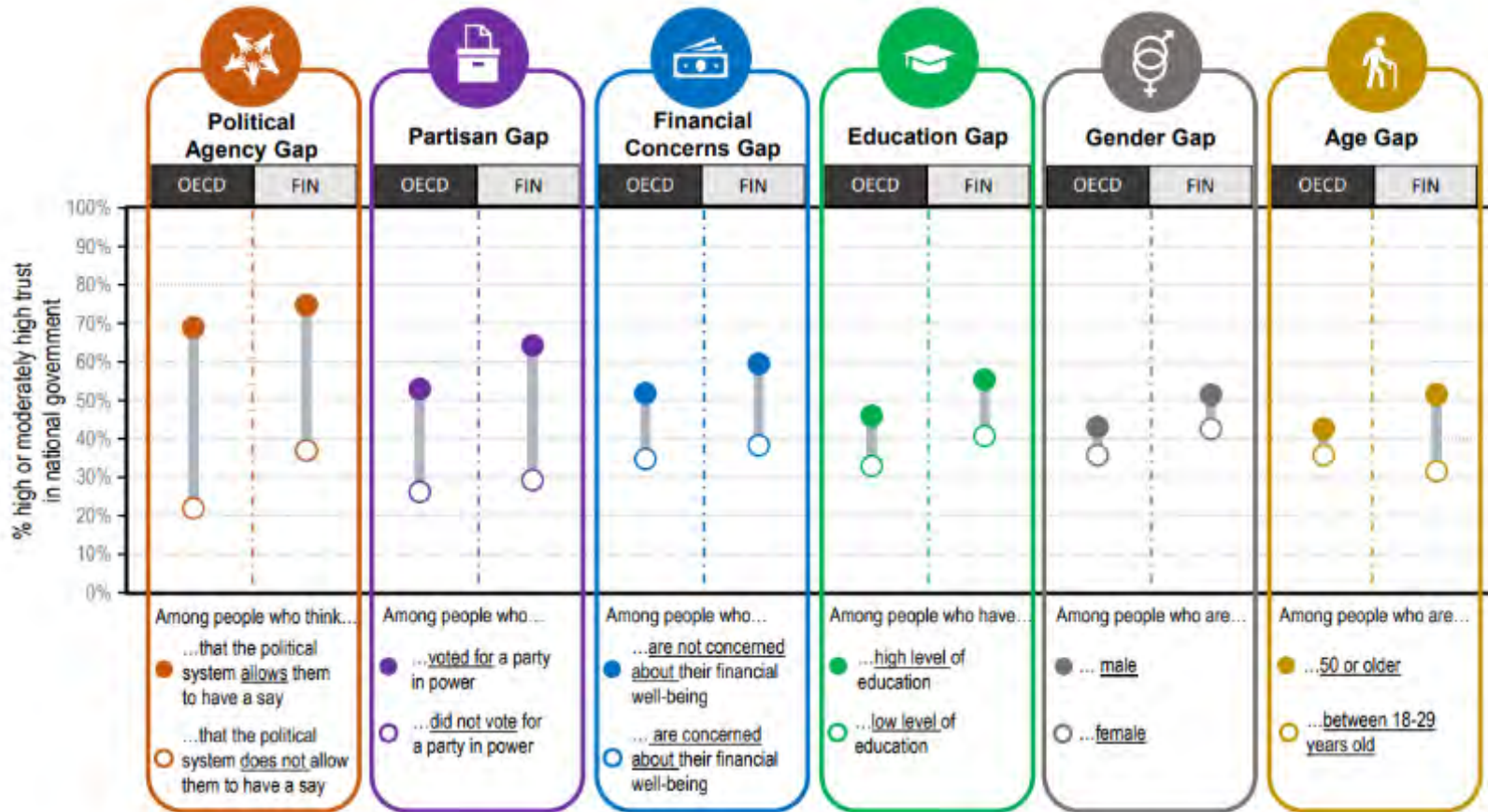
Kansalaisten luottamus hallituksiin OECD-maissa, 2023

- luottamus hallituksiin laskusuunnassa OECD-maissa 2021-2023: keskiarvo 41 %, trendi -2 %-y
- Suomessa tapahtunut merkittävää laskua (-14,5 %-y)
- laskusta huolimatta olemme edelleen vertailumaiden kärkijoukossa (FI: 47 %, DK: 44 %, SE: 43 %; vrt. parhaat CH 62 % ja LU 56 %, heikoimmat CZ 19 % ja UK 27 %)

Note: 'High or moderately high' corresponds to the aggregation of response options 6-10 to the question "On a scale of 0 to 10, where 0 is not at all and 10 is completely, how much do you trust the national government?"; neutral to option 5 and "low or no" to response options 0-4.

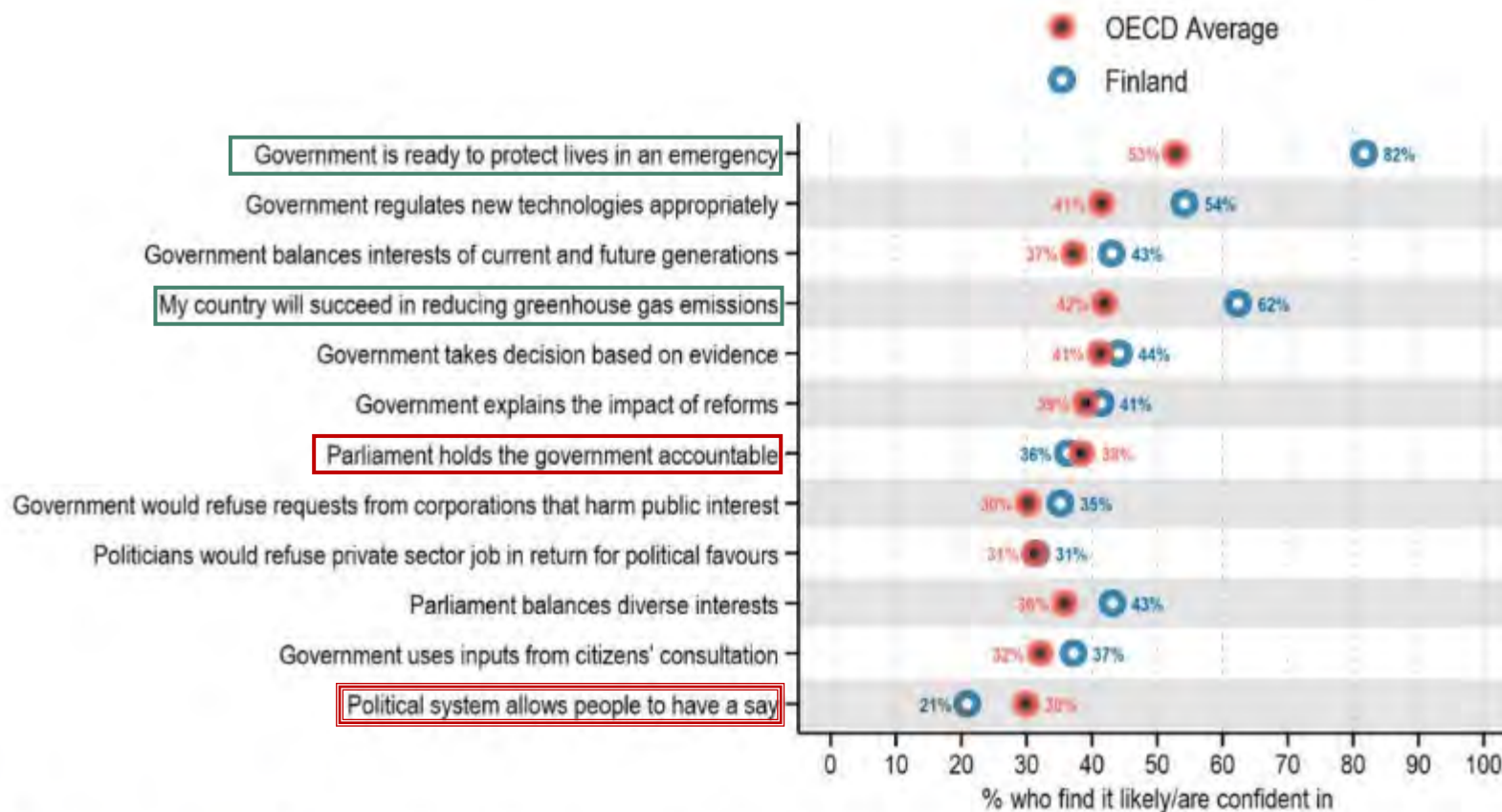
Suomalaisten luottamus hallitukseen väestöryhmien mukaan, 2023

- kokemus ettei voi vaikuttaa (38 %)
- puoluekanta (35 %)
- huoli toimeentulosta (21 %)
- koulutustaso (15 %)
- sukupuoli (9 %)
- ikäryhmä (20 %)

Note: 'High or moderately high' corresponds to the aggregation of response options 6-10 to the question "On a scale of 0 to 10, where 0 is not at all and 10 is completely, how much do you trust the national government?"; neutral to option 5 and "low or no" to response options 0-4.

Suomalaisten luottamus hallituksen toimiin monimutkaisissa poliittisissa kysymyksissä, 2023

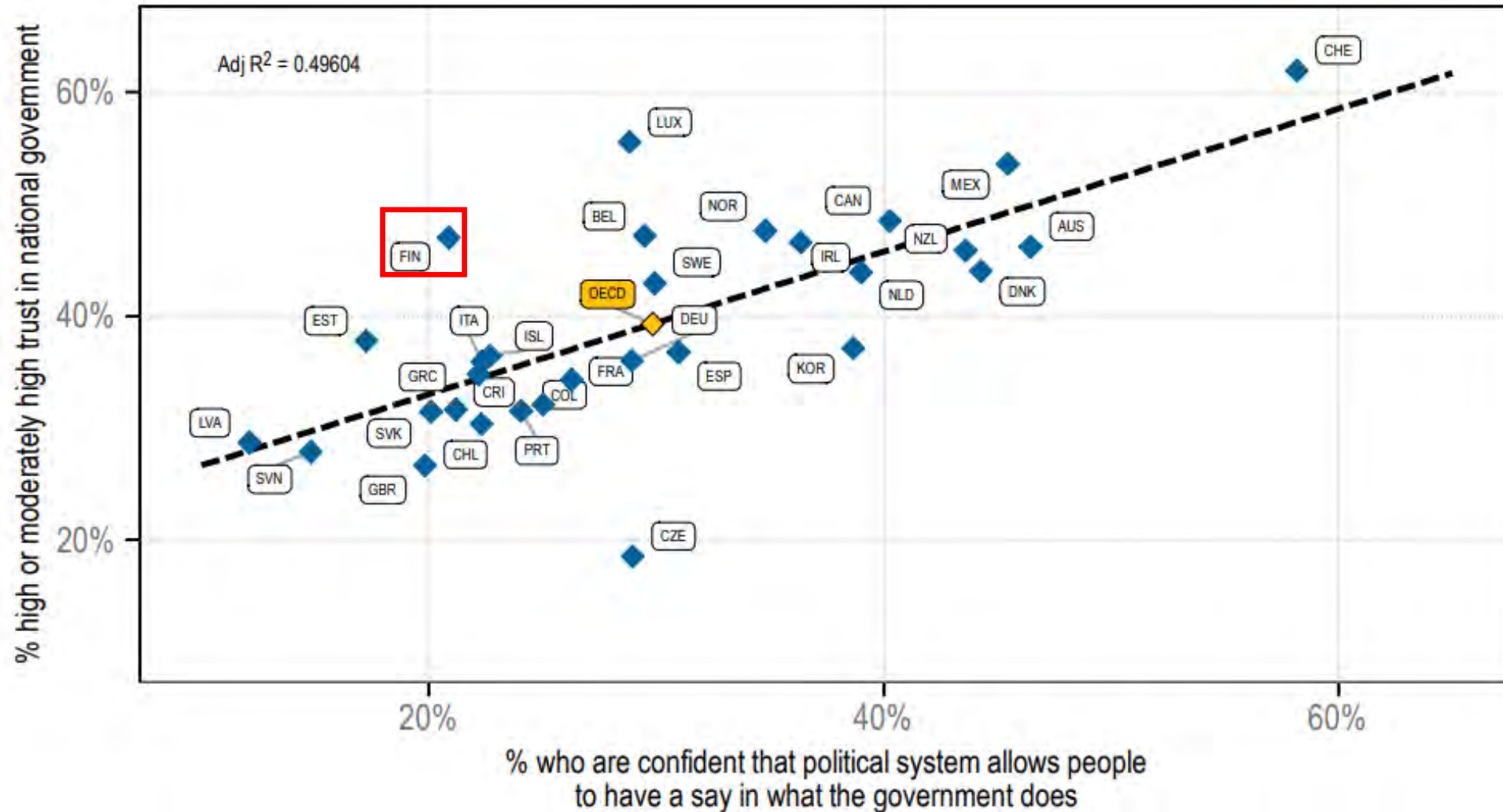

Note: The figure presents the unweighted OECD averages and values for Finland of the share of respondents who choose a response of 6-10 on the 0-10 scale for the above questions.

Suomessa on

- keskimääräistä vahvempi luottamus:
 - hallitus suojelee kansalaisia hätätilanteessa (FI 82 %)
 - hallitus onnistuu vähentämään kasvihuonepäästöjä (FI 62 %)
- keskimääräistä heikempi luottamus
 - eduskunta valvoo hallituksen toimintaa (36 %)
 - poliittiset vaikutusmahdollisuudet (21 %)

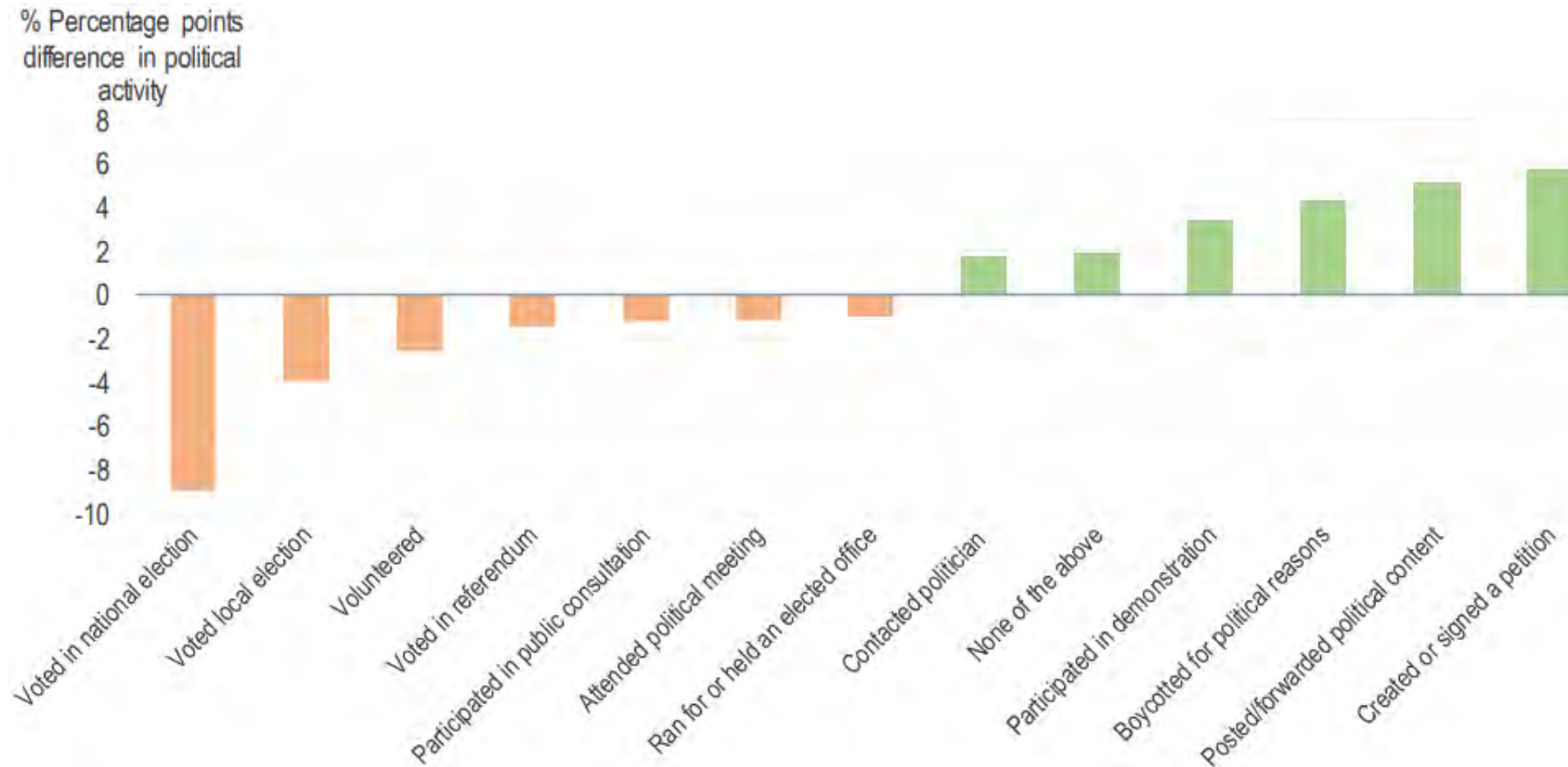
Vaikutusmahdollisuuksien ja hallituksen luottamuksen välinen suhde, 2023

Osallistuminen poliittiseen toimintaan viimeisen 12 kuukauden aikana, 2023

	OECD	FI
• Äänesti kunnallisvaaleissa	52 %	- (ei vaaleja)
• Allekirjoitti vetoomuksen	28 %	30 %
• Kirjoitti tai välitti poliittisen some-viestin	16 %	10 %
• Boikotoi tuotteita poliittisista syistä	14 %	31 %
• Osallistui vapaaehtoistyöhön	14 %	4 %
• Yhteydessä poliitikkoon tai hallitukseen	12 %	8 %
• Osallistui kuulemiseen	10 %	4 %
• Osallistui ay- tai puoluetoimintaan	9 %	6 %
• Osallistui mielenosoitukseen	9 %	5 %
• Oli ehdokkaana vaaleissa	3 %	1 %

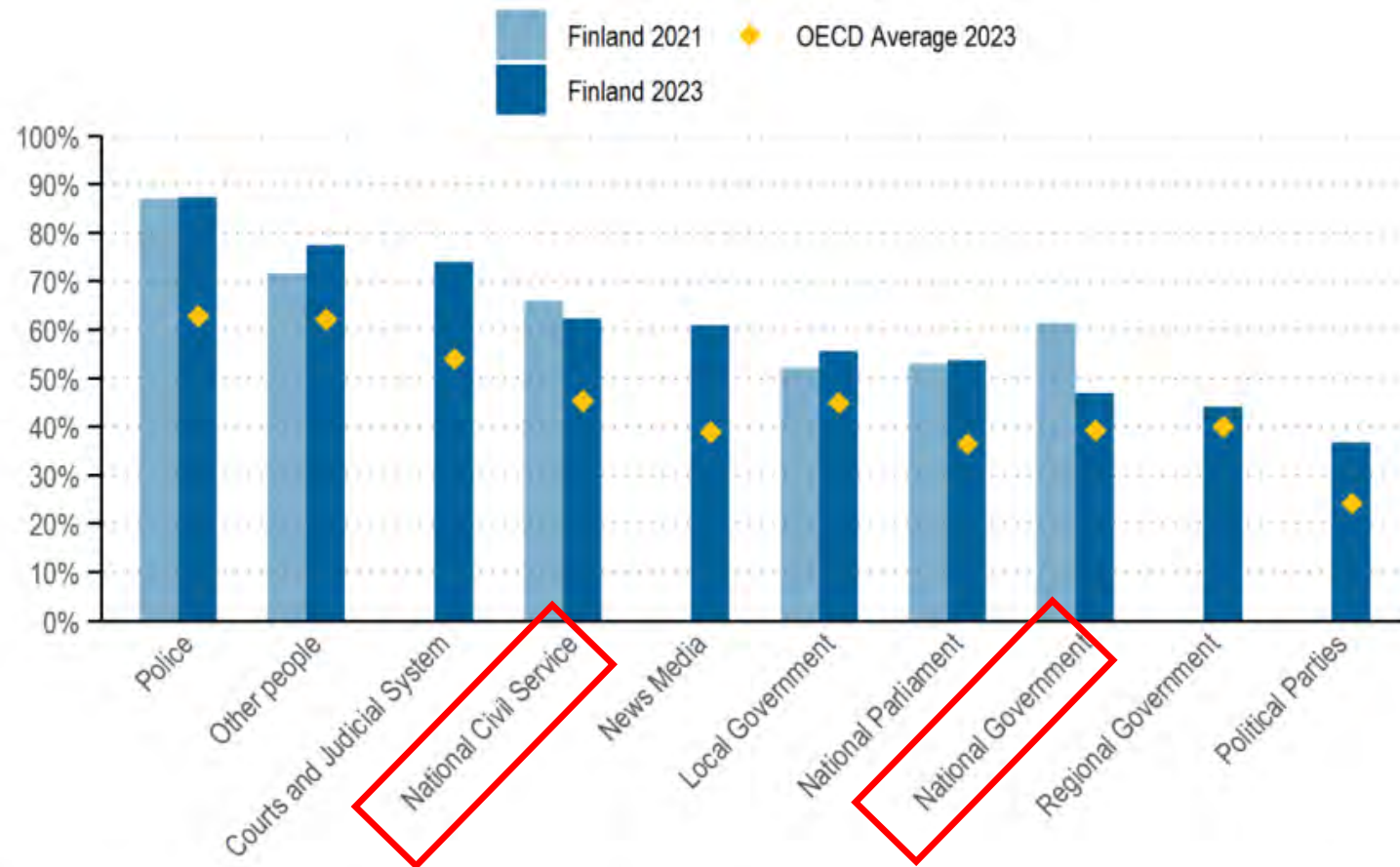
Hallitukseen täysin luottamattomien (0) ja muiden (1-10) välinen ero poliittisessa aktiivisuudessa (%-y)

15 % vastaajista ei luottanut lainkaan hallitukseen (=0)

näillä vähemmän perinteistä poliittista osallistumista mutta enemmän muun tyyppistä poliittista osallistumista

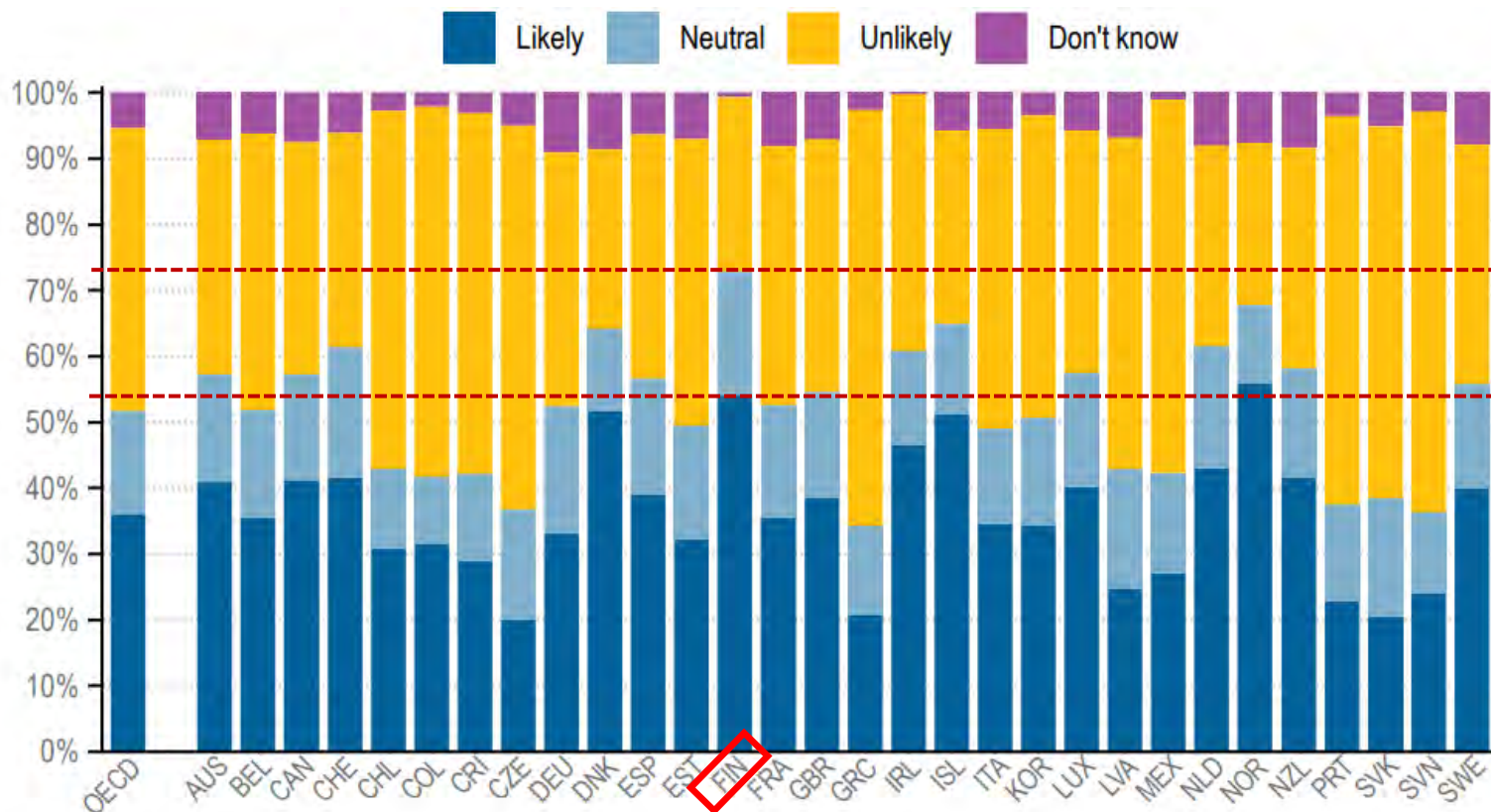
Suomalaisten luottamus yhteiskunnallisiin instituutioihin ja kanssaihmissiin vuosina 2021 ja 2023

- luottamus poliisiin kaikkein korkeinta Suomessa (**FI 87 %**, NO 77 %), myös oikeuslaitos (FI 74 %) nauttii vahvaa luottamusta
- luottamus Suomen valtionhallintoon on laskenut hieman, mutta edelleen parhaiden maiden joukossa (IE 66 %, IS 64 %, **FI 62 %**)
- kunnallishallintoa (FI 56 %) ja eduskuntaa (FI 54 %) koskeva luottamus on hienoisessa nousussa, sen sijaan HV-alueet (FI 44 %) jää viimeiseksi yhdessä poliittisten puolueiden (FI 37 %) kanssa
- myös suomalaisten luottamus kanssaihmissiin on varsin suurta 78 % (ka. 62 %)

Note: 'High or moderately high' corresponds to the aggregation of response options 6-10 to the question "On a scale of 0 to 10, where 0 is not at all and 10 is completely, how much do you trust [institution]?"; neutral to option 5 and "low or no" to response options 0-4.

Valtaosa suomalaisista luottaa siihen, että virkamiehet kieltäytyvät lahjuksista, 2023

Luottamus valtionhallintoon korreloi vahvasti virkamiesten lahjomattomuuden kanssa, joka meillä vertailun parhaimmista (NO 56 %, **FI 54 %**, DK 52 %, IS 51 %); vain 2 % suomalaisista on huolissaan korruptiosta (NZ 5 %, SE 9 %, SV 40 %)

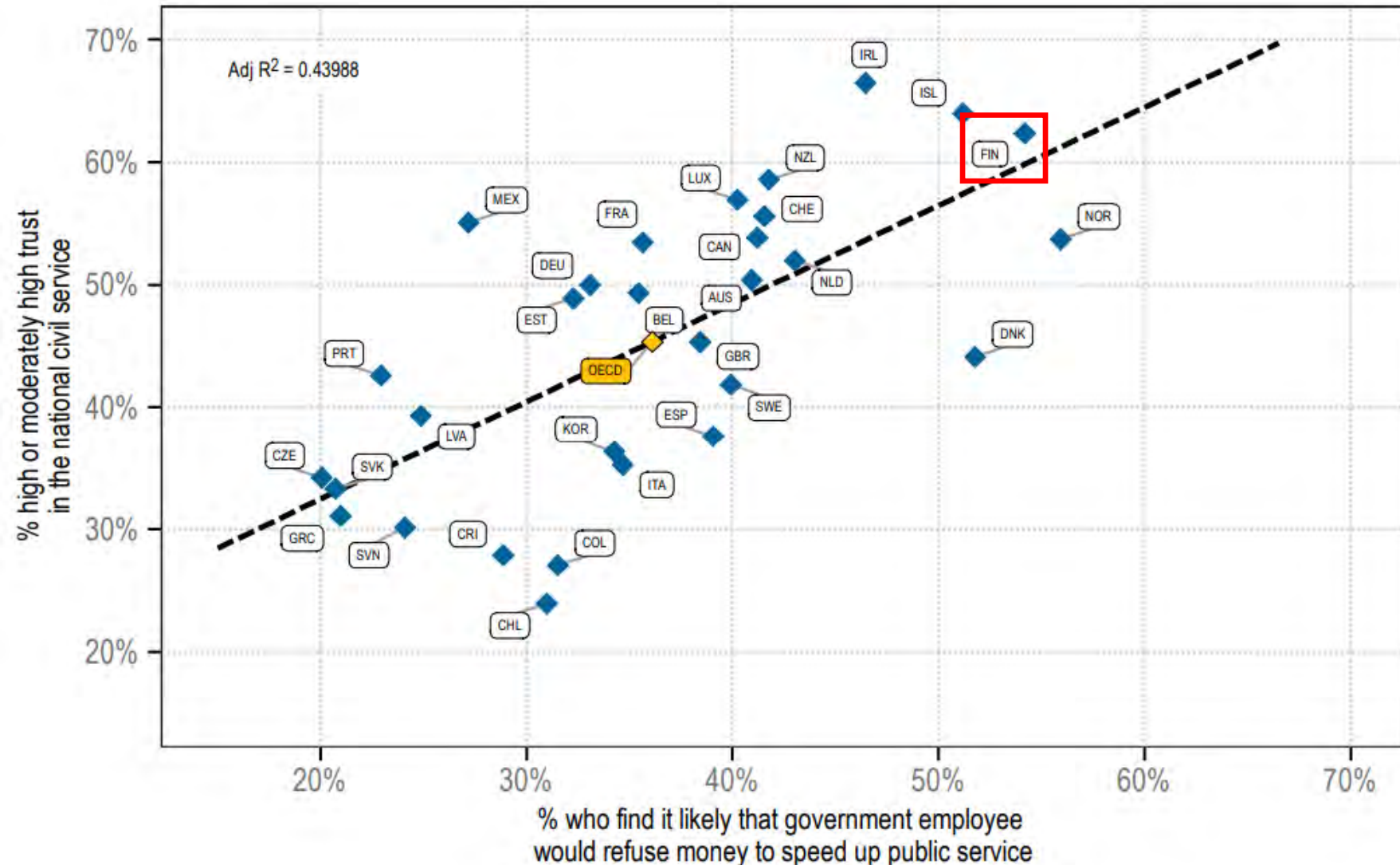
Virkamiehistä poiketen luottamus poliitikkojen integriteettiin Suomessa yhtä heikko kuin muissakin OECD-maissa:

”Poliitikko torjuu tarjouksen hyvin palkatusta tehtävästä poliittista palvelusta vastaan”

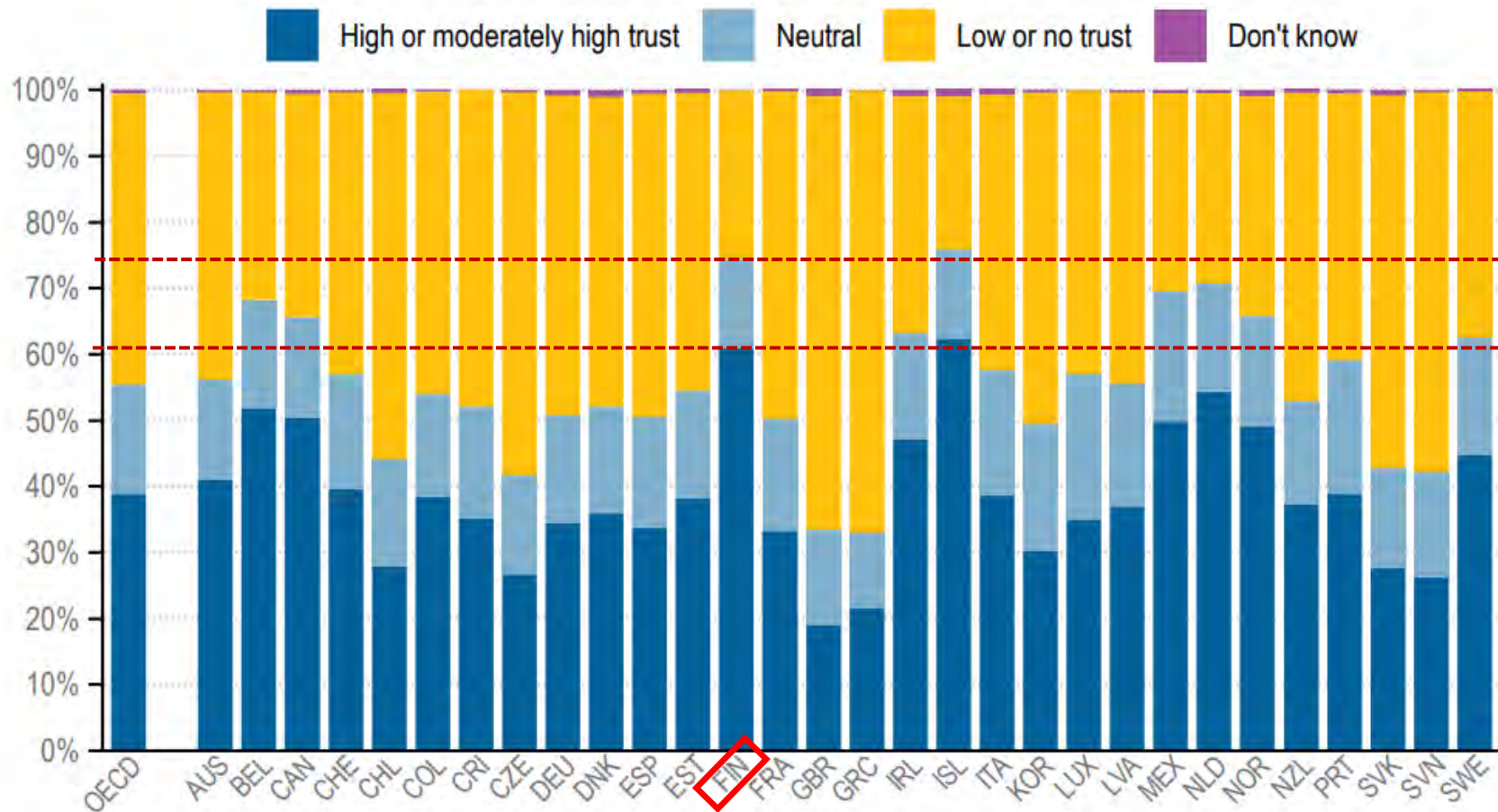
Ei: FI 52 % / OECD 49 %
Kyllä: FI 31 % / OECD 31 %

Note: The figure shows the within-country distributions of responses to the question “If a public employee was offered money by a citizen or a firm for speeding up access to a public service, how likely do you think it is that they would refuse it?”. The “likely” proportion is the aggregation of responses from 6-10 on the scale; “neutral” is equal to a response of 5; “unlikely” is the aggregation of responses from 0-4; and “Don't know” was a separate answer. “OECD” presents the unweighted average of responses across countries.

Luottamus valtionhallintoon vahvaa siellä, missä virkamiesten integriteetti nähdään korkeana (2023)

Luottamus valtamediaan (news media)

> luottamus mediaan ja luottamus hallitukseen yhteydessä toisiinsa

> ”tiedon integriteetilla” merkitystä demokration kannalta

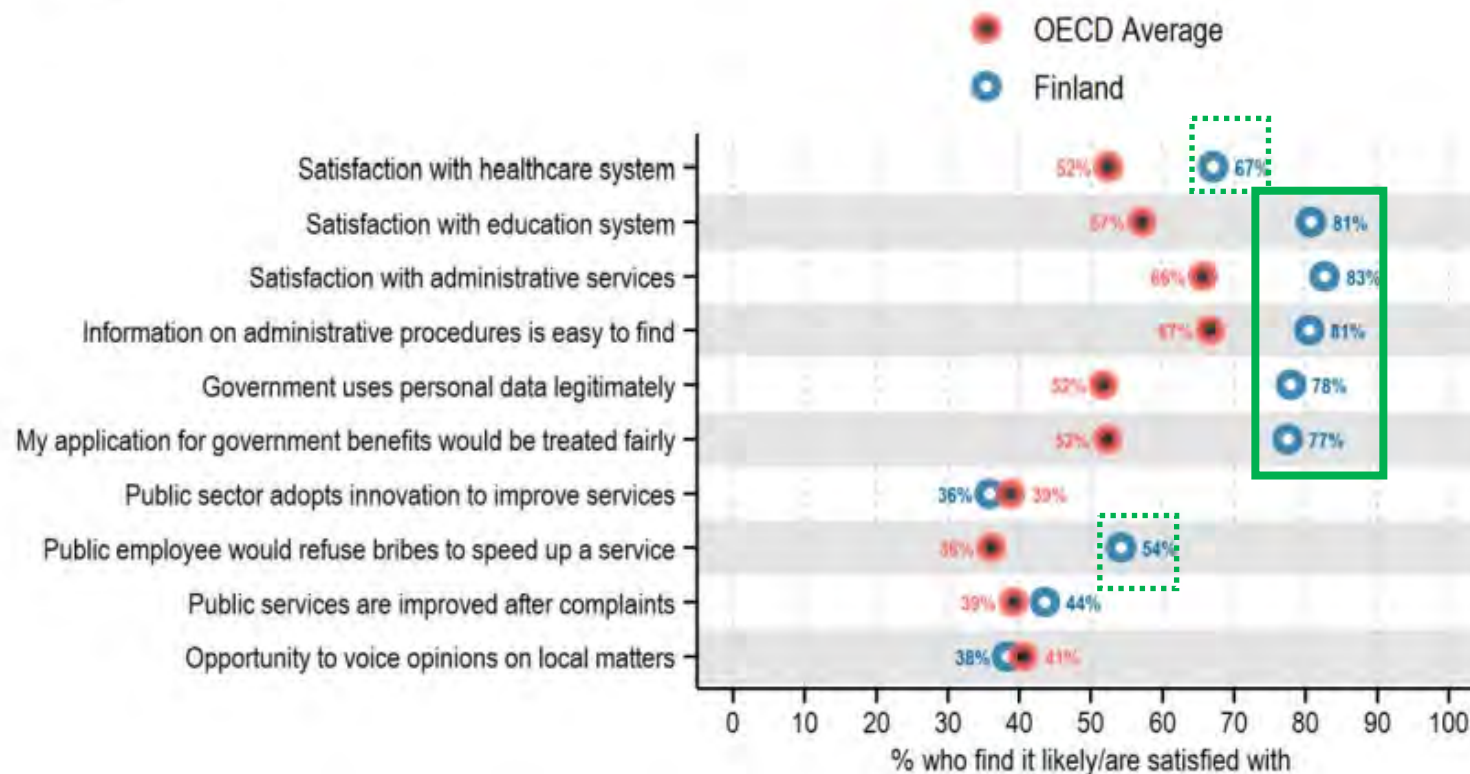
> estettävä tietoista epäasiallista informaatiovaikuttamista (mis/disinformaatio)

> Suomessa luottamus mediaan korkeampi kuin luottamus hallitukseen

Note: The figure shows the within-country distributions of responses to the question "On a scale of 0 to 10, where 0 is not at all and 10 is completely, how much do you trust the news media?". A 0-4 response corresponds to 'low or no trust', a 5 to 'neutral' and a 6-10 to 'high or moderately high trust'.

Suomalaiset varsin tyytyväisiä julkisiin palveluihin, 2023

Share of population who are satisfied with public services or find a positive action in the respective situation likely, OECD and Finland, 2023

Note: The figure presents the unweighted OECD averages and values for Finland of the share of respondents who choose a response of 6-10 on the 0-10 scale for the above questions. Satisfaction with public services is restricted to recent service users.

- tyytyväisyys hallintopalveluihin (*) OECD-maiden huippua (LU 84 %, EE 83 %, **FI 83 %**, SE 73 %, ka. 66 %)
 - (*) esim. passihakemus, lapsen syntymän rekisteröinti, etuuskien hakeminen
- Suomessa tyytyväisyys koulutusjärjestelmään on OECD-maiden suurinta (**FI 81 %**, CH 76 %, DK 74 %, ka. 57 %) siitä huolimatta, että laskua v. 2021 verrattuna kaikkiaan -10 %-y
- tyytyväisyys terveydenhoitojärjestelmään on edellisiä pienempi, mutta OECD-maiden parhaimmista (CH 73 %, LU 73 %, **FI 67 %**, SE 57 %, ka. 52 %)
- Suomi oli OECD-keskiarvoa jäljessä kahdessa kohdassa: innovaatioiden hyödyntäminen palvelukehityksessä (**FI 36 %**, paras CH 54 %, ka. 39 %) sekä mahdollisuus vaikuttaa kunta- tai aluetason päätöksiin (**FI 38 %**, ka. 41 %, paras CH 60 %)

OECD:n politiikkasuosituksia luottamuksen parantamiseksi

- taloudellisen turvan lisääminen ja syrjintään puuttuminen vähentävät epäluottamusta
- käsitys poliitikkojen ja virkamiesten integriteetista vaikuttaa luottamukseen
- kansalaisten osallistumista päätöksentekoon kehitettävä edelleen
- julkisen vallan viestittävä toiminnastaan ja uudistuksista paremmin
- pidettävä huolta riippumattoman median elinmahdollisuuksista ja kansalaisten medialukutaidosta

Lopuksi

- OECD:n luottamustyö on erittäin korkeatasoista ja linkittyy laajempaan demokratian vahvistamista koskevaan työalueeseen
- Suomelle luottamustyö on tärkeää myös siitä syystä, että valtioneuvoston Kansalaispulssi-mittausta ei olla jatkamassa (2020-2024)
- luottamustutkimus tehdään kahden vuoden välein: uusi kierros käynnistyy tänä syksynä, aineisto kerätään 2025 ja tulokset julkaistaan keväällä 2026; aikasarjat kuvaavat pitkän aikavälin kehitystä ja toimivat syötteenä kansallisille jatkotoimille
- avointa hallintoa koskeva työalue, kansalliset dialogit sekä virkamiesetiikkaa vahvistavat toimet rakentavat osaltaan luottamusta hallintoon

Elina
Kestilä-Kekkonen
professori (valtio-oppi)
Tampereen yliopisto

elina.kestila-kekkonen@tuni.fi

Kommenttipuheenvuoro

Huomioita

1. **Laatu** – Poliittisen kompetenssin ja poliittisen luottamuksen suhde
2. **Kuilut** – Milloin erot eri väestöryhmien välillä syntyvät?
3. **Diffuusi vs. spesifi tuki järjestelmälle** – Tyytyväisyys demokratiaan vs. luottamus hallitukseen

Luottamuksen laatu

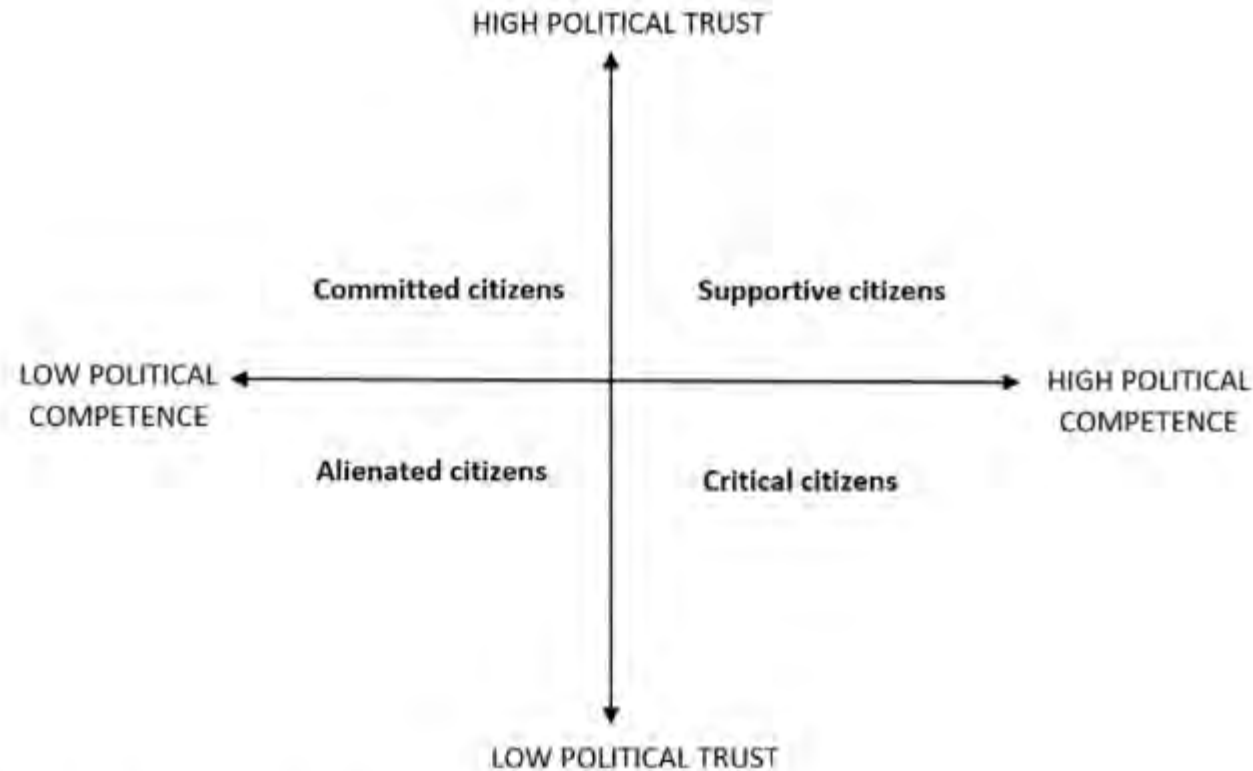
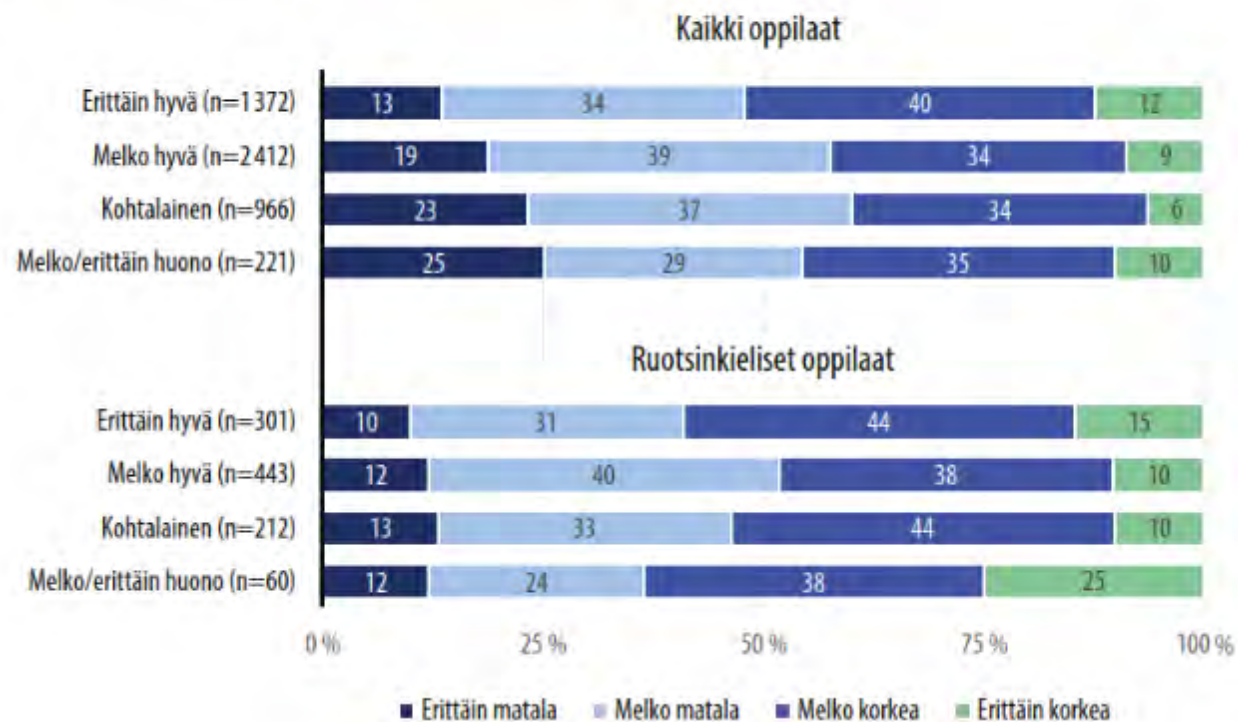

Figure 1. Interaction between political trust and political competence.

Kestilä-Kekkonen, E., Koivula, A., & Tiihonen, A. (2022). When trust is not enough: A longitudinal analysis of political trust and political competence during the first wave of the COVID-19 pandemic in Finland. *EUROPEAN POLITICAL SCIENCE REVIEW*, 14(3), 424-440. <https://doi.org/10.1017/S1755773922000224>

Kuilut

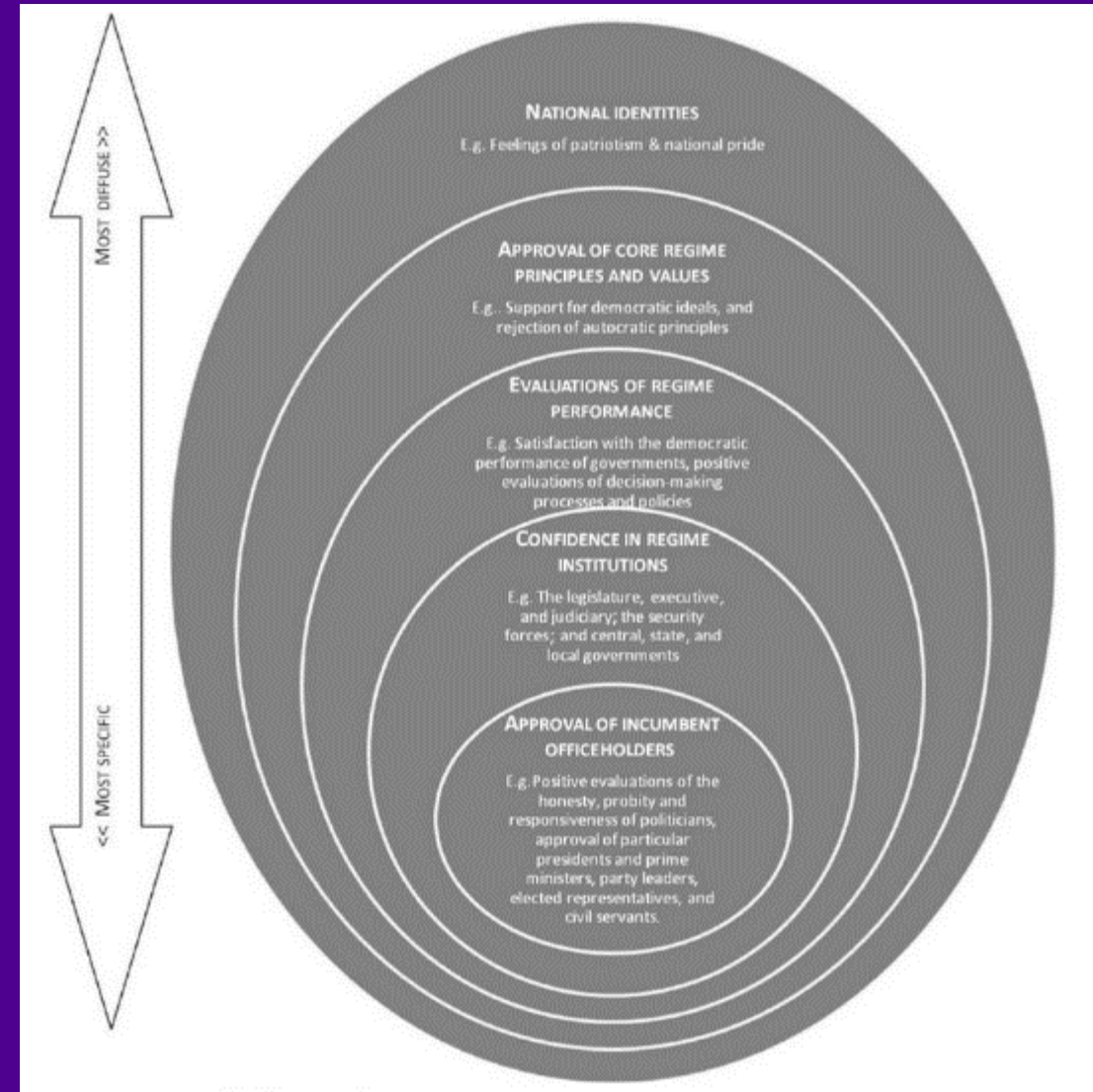
Kuvio 9. Kansalaispätevyyden taso sen mukaan, millaiseksi nuori arvioi perheensä taloudellisen tilanteen kaikkien vastaajien ja erikseen ruotsinkielisten osalta (% vastaajista).

Tiihonen, A., Söderlund, P. & Kestilä, L. Perheen taloudellisen tilanteen, sosioekonomisen aseman ja perherakenteen yhteys nuoren kansalaispätevyyteen.

Diffuusi vs. spesifi tuki järjestelmälle

Norris P. *Democratic Deficit: Critical Citizens Revisited*. Cambridge University Press; 2011.

Stefan Sjöblom

professori
Svenska Social och
kommunalhögskolan

Kommenttipuheenvuoro - DemGo-hanke

Sjöblom: Kolme pointtia

- Kansalaisten luottamukseen vaikuttavien tekijöiden laaja kirjo liittyy yhtäältä päätöksenteon ja hallintajärjestelmien laatuun sekä toisaalta demokratian ja osallistumisjärjestelmien toimivuuteen laajemmassa mielessä. Kehittämistarpeita pohdittaessa näitä on syytä erotella.
- **Kompleksisuuden merkitys:** Ei pelkästään kyse kansalaisten luottamuksesta. Toimijoiden välinen luottamus yhä keskeisempi (esim. kriisien hallinta, ilmastonmuutos, teknologinen kehitys jne). Yhteistoiminnallisuuden välilliset vaikutukset kansalaisten luottamukseen voivat olla suuret.
- **Demokratian taantumisen** (democratic backsliding) vaaran takia kannattaa vaalia perinteisiä hyvän hallinnan mekanismeja ja käytäntöjä.

Jasper Kurjenniemi

Partion Maailmanjärjestö WOSM

Kommenttipuheenvuoro

Monica Brezzi

Head of the Territorial Analysis and Statistics Unit

OECD:n videotervehdys

OECD tervehdys (YouTube)

https://www.youtube.com/watch?v=ujyBQ_NgHeM

Katju Holkeri

finanssineuvos
valtiovarainministeriö

Loppusanat

Kiitos, kun olit mukana Avoin demokratia –verkoston tapahtumassa!

**Tutustu materiaaleihin ja seuraa ajankohtaisia:
www.avoinhallinto.fi/avoin-demokratia-verkosto/**

**Ota yhteyttä, ehdota aiheita:
avoinhallinto@gov.fi**

Linkkejä materiaaleihin

- [Valtionvarainministeriön Luottamustutkimus-tiedote](#)
- [Luottamustutkimussivusto, OECD](#)
- [Luottamustutkimuksen raporttisivu,](#)
- [Luottamustutkimuksen Suomen tulokset –
Country Notes: Finland](#)
- [Luottamustutkimuksen julkaisutilaisuuden
YouTube-tallenne](#)

KIITOS

Hyvää jatkoa!

JULKISUUS

LUOTTAMUS

VIESTINTÄ

AVOIN DATA

YMMÄRRETTÄVYYS

OSALLISUUS

AVOIN TOIMINTA

**HALLINTO
MAHDOLLISTAJANA**

**Avoin
hallinto**